

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura NIK w Kielcach

LKI.410.1.3.2025

Pani
Magdalena Salwerowicz
Dyrektor Centrum Usług Społecznych w
Ostrowcu Świętokrzyskim
Centrum Usług Społecznych w Ostrowcu
Świętokrzyskim
ul. Świętokrzyska 22
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 roku – wykorzystanie dotacji
celowej z budżetu państwa na finansowanie bonu energetycznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Usług Społecznych w Ostrowcu Świętokrzyskim, uprzednio do 31 grudnia 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim ¹ , ul. Świętokrzyska 22, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski (dalej: MOPS, Ośrodek)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Magdalena Salwerowicz, Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Ostrowcu Świętokrzyskim od 1 stycznia 2025 r., uprzednio od 11 maja 2016 r. do 31 grudnia 2024 r. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim (dalej: Dyrektor)
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontroler/Kontrolerzy	Mariusz Jedynak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/8/2025 z 10 stycznia 2025 roku

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Na mocy uchwały nr XIV Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 28 listopada 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim przekształcono z dniem 1 stycznia 2025 r. w Centrum Usług Społecznych (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2024 r. poz. 4581).

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim w 2024 r. dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego przekazanej za pośrednictwem części 85/26.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analiza wybranej próby przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji, – szczegółowe badanie próby wniosków o wypłatę bonu energetycznego w zakresie terminowości i rzetelności ich rozpatrywania, – weryfikacja wypłat bonu energetycznego, – analiza prawidłowości i terminowości sporządzenia rozliczenia otrzymanej dotacji na wypłatę bonu energetycznego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Ośrodek zgodnie z przeznaczeniem wykorzystał dotację celową z budżetu państwa w części 85/26 na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Wnioski o wypłatę bonu energetycznego były prawidłowo weryfikowane przez MOPS pod kątem kryterium dochodowego będącego podstawowym kryterium wypłaty świadczenia. W przypadku wniosków o wypłatę bonu energetycznego w podwyższonej kwocie na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego⁴, w każdym przypadku weryfikowano wpisy lub zgłoszenia głównego źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy. Wnioski o wypłatę bonu energetycznego były ponadto weryfikowane pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, jednak Ośrodek nie dokumentował tej czynności, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym. Kontrola wykazała, że Ośrodek w 33 sprawach (27% z łącznej liczby wniosków rozpatrzonych po terminie i 0,6% ze wszystkich złożonych do MOPS wniosków) rozpatrzył wnioski o wypłatę bonu energetycznego po upływie terminu wskazanego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, pomimo iż w sprawach tych nie wystąpiły okoliczności uzasadniające przedłużenie

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. poz. 859, ze zm., dalej: ustawa o bonie energetycznym.

postępowania w związku z wystąpieniem konieczności przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku bądź utrudnień niezawinionych przez jednostkę w trakcie weryfikacji wniosku. Ponadto w Ośrodku nie przesyłano wnioskodawcom informacji o przyznaniu bonu energetycznego, na wskazany we wniosku o wypłatę bonu adres poczty elektronicznej, pomimo takiego obowiązku wskazanego art. 4 ust. 10 ustawy o bonie energetycznym. W 43 przypadkach wypłata przyznanego bonu energetycznego zrealizowana została ze zwłoką wynoszącą od 8 do 44 dni, co było działaniem nierzetelnym. Ponadto w jednym przypadku Ośrodek do dnia zakończenia czynności kontrolnych⁵ nie dokonał wypłaty świadczenia, pomimo pozytywnego rozpatrzenia wniosku o wypłatę bonu energetycznego w dniu 19 sierpnia 2024 r., co było działaniem niezgodnym z art. 5 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym.

Kontrolowana jednostka terminowo złożyła Wojewodzie Świętokrzyskiemu⁶ wniosek o przyznanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat bonu energetycznego. Również korekty wniosku były składane w terminach zakreślanych przez Wojewodę. Ośrodek terminowo sporządził także rozliczenie dotacji celowej za okres od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR	Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie bonu energetycznego
Opis stanu faktycznego	Prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego zarządzeniem z 19 czerwca 2024 r. ⁷ upoważnił Dyrektora MOPS oraz 19 pracowników MOPS do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego na podstawie ustawy o bonie energetycznym.

(akta kontroli str. 99-100)

W okresie od 1 sierpnia do 30 września 2024 r. do MOPS wpłynęło 5209 wniosków o wypłatę bonu energetycznego, w tym na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym wpłynęło 5127 wniosków⁸, a na podstawie art. 2 ust. 8 powyższej ustawy (w przypadku gdy główne źródło ogrzewania danego gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną i jest wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków) – 82⁹. Po 30 września 2024 r., tj. po terminie określonym w art. 3 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym do MOPS złożono jeden wniosek na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy i dotyczył gospodarstwa domowego składającego się z dwóch-trzech osób.

(akta kontroli str. 118-119)

MOPS w terminie 60 dni od dnia prawidłowego złożenia wniosku, tj. terminie określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, rozpatrzył pozytywnie

⁵ Tj. do 10 marca 2025 r.

⁶ Dalej: Wojewoda.

⁷ Zarządzenie nr VI/48/2024 Prezydenta Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach bonu energetycznego, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji, postanowień i zaświadczeń oraz przekazywania informacji.

⁸ W tym złożonych przez gospodarstwa jednoosobowe – 2604 wnioski, składające się z 2-3 osób – 1639, składające się z 4-5 osób – 799, z co najmniej 6 osób – 85.

⁹ W tym złożonych przez gospodarstwa jednoosobowe – 25 wnioski, składające się z 2-3 osób – 29, składające się z 4-5 osób – 25, z co najmniej 6 osób – 3.

4584 wnioski, z tego na podstawie art. 2 ust. 7 tej ustawy 4514 wniosków (98,5% wszystkich rozpatrzonych pozytywnie wniosków), a na podstawie art. 2 ust. 8 powyższej ustawy – 70 (1,5% wszystkich rozpatrzonych pozytywnie wniosków).

W terminie określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym odmownie zostało rozpatrzonych 400 wniosków, z tego na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym 393 wniosków oraz siedem na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy.

(akta kontroli str. 118-119)

Ośrodek po upływie 60 dni od dnia prawidłowego złożenia wniosku rozpatrzył pozytywnie 35 wniosków, z tego na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym 31 wniosków, a na podstawie art. 2 ust. 8 powyższej ustawy – cztery.

Po upływie terminu określonego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym odmownie zostało rozpatrzonych 86 wniosków i wszystkie zostały złożone na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy.

MOPS łącznie rozpatrzył 121 wniosków po upływie terminu określonego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym.

(akta kontroli str. 118-119)

W 88 przypadkach brak rozpatrzenia wniosku w terminie wynikał z sytuacji niezawinionych przez Ośrodek, takich jak m.in. oczekiwanie na udzielenie informacji przez inne instytucje w związku z wystąpieniem konieczności przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku bądź w przypadku decyzji odmownych – oczekiwaniem na wypowiedzenie się przez strony co do zebranych dowodów i materiałów, po uprzednim przesłaniu zawiadomienia o zakończeniu postępowania w trybie art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁰.

(akta kontroli str. 120-134, 136-139)

W 33 sprawach (27% z łącznej liczby wniosków rozpatrzonych po terminie i 0,6% ze wszystkich złożonych do MOPS wniosków) Ośrodek rozpatrzył wnioski o wypłatę bonu energetycznego po upływie terminu wskazanego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym pomimo, iż w sprawach tych nie wystąpiły okoliczności uzasadniające przedłużenie postępowania w związku z wystąpieniem konieczności przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku bądź utrudnień niezawinionych przez jednostkę w trakcie weryfikacji wniosku o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 120-134)

W Ośrodku nie wystąpiła sytuacja, aby podczas rozpatrywania wniosków o przyznanie bonu energetycznego, wstrzymywano się z rozpatrzeniem wniosku ze względu na brak środków na wypłatę bonu.

Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych MOPS (dalej: Kierownik) wyjaśniła: *Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pomimo braku środków*.

(akta kontroli str. 120-134, 470)

¹⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 572, dalej: k.p.a.

MOPS pozostawił bez rozpoznania 104 wnioski o wypłatę bonu energetycznego, w tym jeden ze względu na złożenie wniosku po terminie, 22 ze względu na brak reakcji strony na wezwanie do złożenia korekty bądź uzupełnienia wniosku oraz 81 z innych przyczyn¹¹.

(akta kontroli str. 118-119)

Na dzień 31 grudnia 2024 r. oraz 31 stycznia 2025 r. w MOPS nie było wniosków o przyznanie bonu energetycznego, które pozostawały nierozpatrzone.

(akta kontroli str. 118-119)

Ośrodek w przypadku 1038 wniosków dokonał wypłaty świadczenia w terminie 7 dni licząc od dnia ich rozpatrzenia, natomiast w 3582 przypadkach wypłat dokonano w terminie powyżej 7 dni od momentu rozpatrzenia wniosku.

(akta kontroli str. 118-119)

Dyrektor wyjaśniła: *Przyczyny opóźnień w 3582 przypadkach wypłat wynikały z braku środków finansowych przekazanych przez Urząd Wojewódzki. Wnioski o przekazanie dotacji celowej były wysyłane zgodnie terminami wskazanymi przez Urząd Wojewódzki w dniach 14.08.2024 r., 05.09.2024 r., 14.10.2024 r., natomiast pierwsze środki finansowe na konto MOPS zostały przekazane jednorazowo w dniu 24.10.2024 r., po czym niezwłocznie zostały przekazane na konta klientów.*

(akta kontroli str. 451)

MOPS w jednym przypadku¹² do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie wypłacił przyznanego świadczenia, pomimo pozytywnego rozpatrzenia wniosku o wypłatę bonu energetycznego w dniu 19 sierpnia 2024 r. o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 119)

Szczegółową analizą objęto 40 wniosków¹³, na podstawie których wypłacono bon energetyczny oraz 10 wniosków, w przypadku których wydano decyzję odmowną przyznania bonu.

Spośród 40 wniosków skutkujących wypłaceniem bonu energetycznego, wnioskodawcy wypełnili wszystkie wnioski poprawnie. Ośrodek weryfikował wnioski pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, kryterium dochodowego oraz w przypadku wniosków na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym, głównego źródła ciepła wpisanego do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (dalej: CEEB). Natomiast w MOPS nie dokumentowano czynności weryfikacji wniosków pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 158-237, 260)

¹¹ Wnioski podwójnie lub potrójnie złożone z jednego gospodarstwa domowego; wnioski złożone nieprawidłowo ze względu na adres zamieszkania, które przekazano zgodnie z właściwością do innej gminy; wnioski wycofane przez wnioskodawcę.

¹² Śrw.827.000728.2024.

¹³ Dobór celowy: ujęto co najmniej 10 wniosków złożonych w pierwszej dekadzie sierpnia 2024 r. oraz 12 wniosków złożonych na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym (30% wniosków). Doboru próby dokonano na podstawie analizy bazy danych wygenerowanej z programu do obsługi świadczeń firmy Signity S.A. i przekazanej w toku kontroli w postaci pliku programu Excel, w tym spośród wniosków, w przypadku których złożono więcej niż jeden wniosek z tym samym adresem prowadzenia gospodarstwa domowego.

Spośród 40 wniosków na podstawie których wypłacono bon energetyczny, MOPS w 10 sprawach (100% poddanych analizie spraw, w których we wniosku wskazano adres poczty elektronicznej) nie przesłał wnioskodawcom informacji o przyznaniu bonu energetycznego na wskazany we wniosku adres poczty elektronicznej, pomimo obowiązku określonego w art. 4 ust. 10 ustawy o bonie energetycznym, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 158-237, 261)

Analizowane 40 wniosków, na podstawie których wypłacono bon energetyczny rozpatrzono w terminie do 61 dni, licząc od dnia wpływu wniosku do MOPS do dnia przygotowania pisemnej informacji o przyznaniu bonu energetycznego, o której mowa w art. 4 ust. 10 ustawy o bonie energetycznym, z tego w pięciu sprawach wnioski rozpatrzono w dniu jego złożenia.

Wypłata bonu energetycznego na podstawie 34 badanych wniosków nastąpiła w pełnej wysokości, a w sześciu przypadkach ograniczono kwotę wypłaty ze względu na przekroczenie kryterium dochodowego zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym.

Na podstawie badanych 40 wniosków wypłacono bon energetyczny w łącznej wysokości 18,9 tys. zł, co stanowiło 1,16% wypłaconych świadczeń z tytułu bonu energetycznego.

(akta kontroli str. 158-237, 341-342)

Analiza 10 wniosków, w których wydano decyzję odmawiającą wypłaty bonu energetycznego wykazała, że przyczyną odmowy było przekroczenie przez wnioskodawcę kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym. Postępowania prowadzone były w okresie od 28 do 93 dni licząc od daty wpływu wniosku o przyznanie bonu energetycznego do dnia wydania decyzji odmownej, o której mowa w art. 4 ust. 9 pkt 1 ww. ustawy. W terminie do 60 dni rozpatrzono dziewięć wniosków, a w jednym przypadku¹⁴ decyzje wydano po 93 dniach. W sprawie, w której decyzję wydano po upływie 60 dni, Ośrodek podejmował działania celem przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku (skierowano do Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA pismo o udzielenie informacji niezbędnych do rozpatrzenia wniosku), a także wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 10 § 1 k.p.a. oraz 36 § 1 k.p.a. tj. umożliwił stronie wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów przed wydaniem decyzji oraz zawiadomił ją o niezłaźnieniu sprawy w terminie, wskazując nowy termin złaźnienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

(akta kontroli str. 238-257)

W czterech¹⁵ z 10 poddanych analizie sprawach, w których wydano decyzję odmawiającą wypłaty bonu energetycznego, w aktach sprawy brak było metryki sprawy o której mowa w art. 66a k.p.a.

(akta kontroli str. 240, 244, 246, 256)

Kierownik wyjaśniła: *Brak wydrukowanej metryki sprawy wynikał z niedopatrzeń pracowników pomimo iż została ona sporządzona wersji elektronicznej w programie.*

¹⁴ Śrw.827.001832.2024.

¹⁵ Śrw.827.001832.2024; Śrw.827.001925.2024; Śrw.827.001949.2024; Śrw.827.002322.2024.

Jednakże z natłoku pracy zapomnieli ją wydrukować i dołączyć do akt sprawy. Akta sprawy zostaną uzupełnione o brakującą metrykę sprawy.

(akta kontroli str. 471)

MOPS zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym, złożył w dniu 14 sierpnia 2024 r. do Wojewody wnioski o przekazanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat bonu energetycznego. We wniosku wykazano zapotrzebowanie w wysokości 1751 tys. zł, w tym 1700 tys. zł z przeznaczeniem na wypłatę bonu energetycznego oraz 51 tys. zł jako koszt wypłacania bonu energetycznego w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji, zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym. Ośrodek w dniu 6 września 2024 r. złożył korektę zapotrzebowania na środki finansowe na bon energetyczny. W korekcie wniosku wykazano zapotrzebowanie w wysokości 1442 tys. zł¹⁶. Następnie MOPS w odpowiedzi na pismo Wojewody¹⁷ złożył w dniu 14 października 2024 r. faktyczne zapotrzebowanie na wypłatę bonu energetycznego w wysokości 2056,9 tys. zł¹⁸. Kolejno w odpowiedzi na pismo Wojewody¹⁹ z dnia 21 października 2024 r. o przesłanie docelowego zapotrzebowania na wypłatę bonu energetycznego, Ośrodek 4 listopada 2024 r. złożył faktyczne zapotrzebowanie na wypłatę bonu energetycznego w wysokości 1841,5 tys. zł²⁰.

Wojewoda przekazał jednorazowo na rachunek bankowy Gminy Ostrowiec Świętokrzyski (dalej: Gmina) środki na finansowanie wypłat bonu energetycznego w wysokości 2056,9 tys. zł w dniu 22 października 2024 r. Gmina przekazała w dniu 24 października 2024 r. na rachunek MOPS środki w pełnej wysokości.

(akta kontroli str. 343-411, 436-437)

MOPS z otrzymanej dotacji w wysokości 2056,9 tys. zł wydatkował 1681 tys. zł, tj. 81,7% otrzymanych środków. Ośrodek wypłacił dodatki w łącznej wysokości 1632 tys. zł, a koszty związane z wypłatą wyniosły 48,9 tys. zł. Kwota niewykorzystanej dotacji wyniosła 375,8 tys. zł. Łączna kwota wypłaconych świadczeń z tytułu bonu energetycznego wynikająca z programu Signity S.A. (program do obsługi świadczeń) była zgodna z łączną kwotą wydatkowaną na wypłatę świadczeń wynikającą z zapisów konta 130. Dane wykazane w rozliczeniu dotacji przedkładanym wojewodzie świętokrzyskiemu były zgodne z danymi wynikający z programu Signity S.A.

(akta kontroli str. 417-431, 491)

MOPS zwrócił 31 grudnia 2024 r. niewykorzystaną dotację w kwocie 375,8 tys. zł. zł na rachunek bankowy Gminy. Powyższa kwota została zwrócona przez Gminę do ŚUW w dniu 10 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 417-431, 436, 438)

¹⁶ W tym na wypłatę bonu energetycznego 1400 tys. zł i 42 tys. zł kosztów obsługi.

¹⁷ Pismo Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 11 października 2024 r. znak: IR.III.3121.43.2024, adresowane do prezydentów, burmistrzów i wójtów jednostek samorządu terytorialnego w województwie świętokrzyskim o przesłanie w nieprzekraczalnym terminie do 4 listopada 2024 r. docelowego zapotrzebowania na wypłatę bonu energetycznego.

¹⁸ W tym na wypłatę bonu energetycznego 1997 tys. zł i 59,9 tys. zł kosztów obsługi.

¹⁹ Pismo Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 21 października 2024 r. znak: IR.III.3121.43.2024, adresowane do prezydentów, burmistrzów i wójtów jednostek samorządu terytorialnego w województwie świętokrzyskim o przesłanie do 15 października 2024 r. faktycznych kwot zapotrzebowania na wypłatę bonu energetycznego.

²⁰ W tym na wypłatę bonu energetycznego 1787,9 tys. zł i 53,6 tys. zł kosztów obsługi.

W MOPS na 4620 wypłaconych wniosków o wypłatę bonu energetycznego w 3582 przypadkach wypłat dokonano w terminie powyżej 7 dni od momentu rozpatrzenia wniosku. Ośrodek otrzymał z Gminy Środki na wypłatę bonu energetycznego w dniu 24 października 2024 r. i od tego dnia była dopiero możliwa fizyczna wypłata należnych świadczeń. Analiza danych wygenerowanych z programu Signity S.A., wykazała, że po 24 października 2024 r. w 43 przypadkach wypłata przyznanego bonu energetycznego zrealizowana została w terminie przekraczającym 7 dni od dnia rozpatrzenia sprawy/dnia otrzymania środków na wypłatę bonu energetycznego²¹ o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 118-119, 417-431, 436-437, 439-440)

Prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego w dniu 30 stycznia 2025 r., tj. w terminie określonym w art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym, przedłożył Wojewodzie rozliczenie dotacji celowej z realizacji wypłat bonu energetycznego, sporządzone za okres od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. W dniu 14 lutego 2024 r. do ŚUW złożona została korekta rozliczenia. Korekta dotyczyła liczby wypłaconych bonów energetycznych na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym dla gospodarstw jednoosobowych²² oraz liczby wypłaconych bonów w wysokości podwyższonej na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym²³.

(akta kontroli str. 441-448)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W MOPS rozpatrzono 33 wnioski²⁴ o wypłatę bonu energetycznego po upływie terminu wskazanego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, pomimo że w sprawach tych nie wystąpiły okoliczności uzasadniające przedłużenie postępowania w związku z wystąpieniem konieczności przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku bądź utrudnień niezawinionych przez jednostkę w trakcie weryfikacji wniosku, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 119, 120-134)

W 30 przypadkach w Ośrodku nie podjęto żadnych czynności celem rozpatrzenia wniosku w terminie 60 dni od dnia jego prawidłowego złożenia, tj. terminie

²¹ W przypadku wniosków rozpoznanych przed dniem 24 października 2024 r. za dzień początkowy w liczeniu terminu przyjęto datę otrzymania przez MOPS środków na wypłatę bonu energetycznego, tj. 24 października 2024 r.

²² W korekcie wskazano 2442 wnioski zamiast wskazanych uprzednio 2444, gdyż w przypadku dwóch wniosków świadczenie nie zostało wypłacone z uwagi na zgon wnioskodawcy oraz brak możliwości wypłaty bonu ze względu na brak kontaktu z odbiorcą bonu.

²³ W korekcie wskazano 24 wnioski zamiast wskazanych uprzednio 23, z uwagi na doliczenie jednego bonu w podwyższonej kwocie.

²⁴ Śrw.827.004740.2024; Śrw.827.005203.2024; Śrw.827.002850.2024; Śrw.827.003308.2024; Śrw.827.003628.2024; Śrw.827.003631.2024; Śrw.827.003632.2024; Śrw.827.004870.2024; Śrw.827.004886.2024; Śrw.827.004892.2024; Śrw.827.004921.2024; Śrw.827.004931.2024; Śrw.827.004933.2024; Śrw.827.001199.2024; Śrw.827.003629.2024; Śrw.827.004996.2024; Śrw.827.004998.2024; Śrw.827.005006.2024; Śrw.827.005019.2024; Śrw.827.005021.2024; Śrw.827.005025.2024; Śrw.827.005027.2024; Śrw.827.005072.2024; Śrw.827.005117.2024; Śrw.827.002603.2024; Śrw.827.004405.2024; Śrw.827.004409.2024; Śrw.827.004417.2024; Śrw.827.005232.2024; Śrw.827.000775.2024; Śrw.827.000835.1.2024; Śrw.827.005212.2024; Śrw.827.005218.2024.

określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym. W dwóch sprawach, pomimo uzyskania informacji, które pozwalały na rozpoznanie wniosku (odpowiednio z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i wnioskodawcy) w ustawowym terminie, sprawy rozpatrzone dopiero po jego upływie. W jednym przypadku, dotyczącym wniosku o wypłatę bonu energetycznego w wysokości podwyższonej na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym, początkowo przyznano świadczenie w wysokości 400 zł, a dopiero po ponownej weryfikacji wniosku – już po upływie terminu określonego w art. 4 ust. 5 ustawy – dodatkowe należne świadczenie.

(akta kontroli str. 120-134)

Kierownik wyjaśniła, że przyczyny przekroczenia terminu wynikały z: (...) *Wysokiej liczby złożonych wniosków o udzielenie świadczenia - w krótkim odstępie czasu do MOPS wpłynęła duża liczba wniosków o różnego rodzaju świadczenia, które były realizowane przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych m.in. świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny (...) oraz (...) konieczność bieżącej obsługi interesantów, przyjmowania wniosków, udzielania informacji oraz archiwizacji dokumentacji, biorąc pod uwagę liczbę pracowników zatrudnionych w dziale. Pomimo wystąpienia tych opóźnień, wszystkie wnioski zostały rozpatrzone, a wnioskodawcy nie zostali pozbawieni należnych im świadczeń.*

(akta kontroli str. 472-473)

Dyrektor złożyła tożsame wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 456)

2. W MOPS w 50 objętych analizą wnioskach o wypłatę bonu energetycznego²⁵ (100% analizowanych wniosków) nie dokumentowano czynności weryfikacji wniosków o wypłatę bonu energetycznego pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 158-237, 260)

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym, wójt, burmistrz lub prezydent miasta dokonuje weryfikacji wniosku o wypłatę bonu energetycznego, w szczególności w zakresie zgłoszenia lub wpisania głównego źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków. Stosowanie do art. 4 ust 2 ww. ustawy bierze również pod uwagę informacje wynikające z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz informacje uzyskane w związku z postępowaniem o przyznanie innych świadczeń²⁶.

²⁵ Śrw.827.003255.2024; Śrw.827.003896.2024; Śrw.827.001779.2024; Śrw.827.000855.2024; Śrw.827.002569.2024; Śrw.827.004938.2024; Śrw.827.004986.2024; Śrw.827.004297.2024; Śrw.827.003167.2024; Śrw.827.003492.2024; Śrw.827.005114.2024; Śrw.827.001416.2024; Śrw.827.000001.2024; Śrw.827.000002.2024; Śrw.827.000016.2024; Śrw.827.000017.2024; Śrw.827.000263.2024; Śrw.827.000269.2024; Śrw.827.000092.2024; Śrw.827.000099.2024; Śrw.827.000321.2024; Śrw.827.000324.2024; Śrw.827.000533.2024; Śrw.827.000536.2024; Śrw.827.003131.2024; Śrw.827.001055.2024; Śrw.827.000298.2024; Śrw.827.001684.2024; Śrw.827.000255.2024; Śrw.827.000261.2024; Śrw.827.003796.2024; Śrw.827.003803.2024; Śrw.827.003481.2024; Śrw.827.003576.2024; Śrw.827.001575.2024; Śrw.827.004353.2024; Śrw.827.001467.2024; Śrw.827.002415.2024; Śrw.827.000349.2024; Śrw.827.004834.2024; Śrw.827.000142.2024; Śrw.827.000500.2024; Śrw.827.000889.2024; Śrw.827.000904.2024; Śrw.827.001832.2024; Śrw.827.001925.2024; Śrw.827.001949.2024; Śrw.827.001952.2024; Śrw.827.004926.2024; Śrw.827.002322.2024.

²⁶ Świadczeń rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego; świadczenia wychowawczego; dodatku osłonowego; dodatku mieszkaniowego; dodatku elektrycznego.

Ponadto zgodnie z art. 14 § 1a k.p.a. sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kierownik wyjaśniła: *Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim weryfikował liczbę osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego. Z czynności tych nie sporządzano notatek (...).*

Kierownik jednocześnie wskazała, że weryfikowano liczbę osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego na podstawie danych posiadanych przez MOPS wynikających z rejestrów dotyczących innych świadczeń, np. świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, dodatków osłonowych, czy świadczeń z pomocy społecznej; weryfikacji w dostępnych bazach danych: rejestr PESEL, rejestr ZUS w zakresie składek na ubezpieczenie zdrowotne, system informatyczny Ministerstwa Finansów w zakresie dochodów opodatkowanych, rejestr CEEB oraz oświadczenia wnioskodawcy zawartego we wniosku o bon energetyczny.

(akta kontroli str. 470)

Dyrektor złożyła tożsame wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 455)

Zdaniem NIK czynność weryfikacji wniosków o wypłatę bonu energetycznego pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego winna zostać opatrzona w tzw. „ślad rewizyjny”, który jako dokumentacja potwierdzająca wykonane danej operacji świadczy o rzetelności działania kontrolowanej jednostki.

3. Spośród 40 poddanych analizie wniosków o wypłatę bonu energetycznego, we wszystkich 10 przypadkach²⁷, w których wskazano we wniosku adres poczty elektronicznej, nie przesyłano na ten adres stronom informacji o przyznaniu bonu energetycznego, pomimo takiego obowiązku określonego w art. 4 ust. 10 ustawy o bonie energetycznym.

(akta kontroli str. 158-237, 261)

Kierownik wyjaśniła: (...) *moduł do wysyłania takich informacji drogą elektroniczną w systemie Sygnity jest opcją dodatkowo płatną. W podstawowym pakiecie tego oprogramowania nie ma bezpłatnej funkcji umożliwiającej automatyczną wysyłkę wiadomości do klientów. Koszty obsługi bonu energetycznego wynoszą 3% wartości wydatkowanych środków, co nie jest wystarczające do pokrycia wszystkich wydatków związanych z realizacją tego świadczenia. (...)*

Ponadto Kierownik wskazywała, że Ośrodek w celu minimalizacji wydatków podejmował działania mające na celu skuteczne informowanie klientów o konieczności uzupełnienia braków formalnych oraz o decyzjach dotyczących bonu energetycznego, a informacje te były przekazywane telefonicznie, poprzez ogłoszenia w prasie i telewizji, za pośrednictwem tablic informacyjnych rozmieszczonych na terenie Ośrodka oraz bezpośrednio przez pracowników podczas składania wniosków o możliwości uzyskania informacji na stanowiskach obsługi.

(akta kontroli str. 471)

Dyrektor złożyła tożsame wyjaśnienia.

²⁷ Śrw.827.003255.2024; Śrw.827.001779.2024; Śrw.827.002569.2024; Śrw.827.005114.2024; Śrw.827.000016.2024; Śrw.827.000017.2024; Śrw.827.000099.2024; Śrw.827.000533.2024; Śrw.827.000536.2024; Śrw.827.001684.2024.

4. W MOPS w 43 przypadkach²⁸ wypłata przyznanego bonu energetycznego zrealizowana została w terminie przekraczającym 7 dni od dnia rozpatrzenia sprawy/dnia otrzymania środków na wypłatę bonu energetycznego²⁹, co było działaniem nierzetelnym. Ponadto w jednym przypadku³⁰ Ośrodek do dnia 10 marca 2025 r. nie dokonał wypłaty, z przyczyn leżących po jego stronie, bonu energetycznego w kwocie 300 zł, pomimo pozytywnego rozpatrzenia wniosku o jego wypłatę w dniu 19 sierpnia 2024 r. co było niezgodne z art. 5 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym, z którego wynika, że bon energetyczny należy wypłacić niezwłocznie po jego przyznaniu przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Analiza danych wygenerowanych z programu Signity S.A., wykazała, że po 24 października 2024 r.³¹ w 43 przypadkach wypłata przyznanego bonu energetycznego zrealizowana została w terminie przekraczającym 7 dni od dnia rozpatrzenia sprawy/dnia otrzymania środków na wypłatę bonu energetycznego.

Wypłata środków nastąpiła:

- w 26 przypadkach³² w terminie od 8 do 9 dni od daty rozpoznania wniosku/dnia otrzymania środków na wypłatę bonu energetycznego;
- w pięciu przypadkach³³ w terminie od 12 do 14 dni od daty rozpoznania wniosku/dnia otrzymania środków na wypłatę bonu energetycznego;
- w trzech przypadkach³⁴ w terminie od 15 do 17 dni od daty rozpoznania wniosku/dnia otrzymania środków na wypłatę bonu energetycznego;
- w dziewięciu przypadkach³⁵ w terminie od 21 do 44 dni od daty rozpoznania wniosku/dnia otrzymania środków na wypłatę bonu energetycznego.

(akta kontroli str. 119, 140-157, 439-440)

Zgodnie z art. 5 ust 1 ustawy o bonie energetycznym wypłata bonu energetycznego powinna nastąpić niezwłocznie po jego przyznaniu, tj. bez zbędnej zwłoki w terminie uwzględniającym okoliczności miejsca i czasu.

²⁸ Śrw.827.002910.2024, Śrw.827.005006.2024, Śrw.827.004963.2024, Śrw.827.005087.2024.

²⁹ W przypadku wniosków rozpoznanych przed dniem 24.10.2024 r. za dzień początkowy w liczeniu terminu przyjęto datę otrzymania przez MOPS środków na wypłatę bonu energetycznego tj. 24.10.2024 r.

³⁰ W sprawie Śrw.827.000728.2024.

³¹ Data otrzymania przez MOPS środków na wypłatę bonu energetycznego.

³² Śrw.827.005020.2024; Śrw.827.005154.2024; Śrw.827.005235.2024; Śrw.827.004116.2024; Śrw.827.003504.2024; Śrw.827.005179.2024; Śrw.827.005182.2024; Śrw.827.005183.2024; Śrw.827.005185.2024; Śrw.827.005186.2024; Śrw.827.005187.2024; Śrw.827.005188.2024; Śrw.827.003600.2024; Śrw.827.004444.2024; Śrw.827.005193.2024; Śrw.827.005194.2024; Śrw.827.005195.2024; Śrw.827.005196.2024; Śrw.827.005197.2024; Śrw.827.005198.2024; Śrw.827.005199.2024; Śrw.827.005200.2024; Śrw.827.005201.2024; Śrw.827.005202.2024; Śrw.827.005203.2024; Śrw.827.004787.2024.

³³ Śrw.827.004613.2024; Śrw.827.005234.2024; Śrw.827.004873.2024; Śrw.827.001276.2024; Śrw.827.003281.2024.

³⁴ Śrw.827.005012.2024; Śrw.827.005075.2024; Śrw.827.005112.2024.

³⁵ Śrw.827.005087.2024; Śrw.827.002347.2024; Śrw.827.004963.2024; Śrw.827.005006.2024; Śrw.827.002910.2024; Śrw.827.003426.2024; Śrw.827.004683.2024; Śrw.827.002142.2024; Śrw.827.004971.2024.

Kierownik wyjaśniła, że wypłata środków w terminie przekraczającym 7 dni od dnia rozpatrzenia sprawy była spowodowana oczekiwaniem na zebranie większej liczby osób na listę wypłat³⁶, wskazaniem przez wnioskodawców nieprawidłowych numerów rachunków bankowych³⁷, a także w czterech przypadkach błędami pracowników MOPS, którzy w dniu rozpatrywania wniosku nie zmienili formy wypłaty z gotówki na konto bankowe lub przekaz pocztowy w programie do obsługi świadczeń.

(akta kontroli str. 476-477)

Dyrektor złożyła tożsame wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 457-458)

W sprawie Śrw.827.000728.2024, MOPS pismem z dnia 27 stycznia 2025 r. zwrócił się do ŚUW o przekazanie środków w wysokości 300 zł na wypłatę bonu energetycznego. Decyzją nr FN.I.3111.104.2025 z dnia 4 marca 2025 r. Wojewoda zwiększył plan dotacji celowej na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego dla miasta Ostrowca Świętokrzyskiego o 300 zł. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych środki nie wpłynęły na rachunek Ośrodka.

(akta kontroli str. 410-142, 486-490)

Kierownik wyjaśniła: *Opóźnienie w wypłacie bonu energetycznego (...) wynikało z przyczyny nieodblokowania przez pracownika wypłaty w programie informatycznym. W związku z powyższym w dniu 27.01.2025r. wystąpiono pismem do Urzędu Wojewódzkiego o przesłanie powyższej kwoty celem realizacji wypłaty. W dniu 10.02.2025 r. otrzymaliśmy informację telefoniczną zwrotną z Urzędu Wojewódzkiego, że wniosek zostanie pozytywnie rozpatrzony, zaś środki na wypłatę bonu zostaną przesłane na konto Ośrodka.*

(akta kontroli str. 473)

Dyrektor wyjaśniła, że świadczenie nie zostało wypłacone ze względu na błąd pracownika, jednocześnie wskazując, że środki finansowe zostaną niezwłocznie wypłacone po otrzymaniu dotacji z Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach.

(akta kontroli str. 451)

OBSZAR V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

Wnioski	1. Wypłacenie przyznanego bonu energetycznego w sprawie Śrw.827.000728.2024 w kwocie 300 zł w możliwie najkrótszym terminie. 2. Podjęcie działań zapewniających prawidłowe i rzetelne prowadzenie postępowań administracyjnych.
Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

³⁶ 33 przypadki.

³⁷ Sześć przypadków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 13 marca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura NIK w Kielcach

p.o. Wicedyrektor

Krzysztof Wilkosz

/podpisano elektronicznie/

Kontroler

Mariusz Jedynak

Specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

³⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.